

Токар Віталій Миколайович
*аспірант кафедри управління охороною здоров'я
та публічного адміністрування
Національного університету охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика;*

Гбур Зоряна Володимирівна
*доктор наук державного управління, професор,
професор кафедри управління охороною здоров'я
та публічного адміністрування
Національного університету охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-291-6-30>

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЗАЛУЧЕНОГО ДО ПРОЦЕСУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Європейська інтеграція України є складним процесом, який вимагає значних змін у всіх сферах життя суспільства. Для повної інтеграції до Європейського Союзу (ЄС) країні необхідно здійснити фундаментальні реформи в таких сферах, як верховенство права, права людини, економічне та політичне управління.

Однією з найважливіших складових цього процесу є підготовка українського громадянського суспільства до європейської інтеграції. Громадянське суспільство включає в себе всі організації, групи та окремих осіб, які не є частиною уряду, але беруть активну участь у громадській сфері. Громадянське суспільство відіграє важливу роль у формуванні громадської думки, контролі за діяльністю уряду, відстоюванні прав та інтересів громадян. Тому участь громадянського суспільства є життєво-важливою для успішного переходу до європейських стандартів і цінностей.

Існує кілька причин, чому підготовка українського громадянського суспільства до європейської інтеграції є важливою.

1) громадянське суспільство може слугувати *наглядачем за діяльністю уряду*, забезпечуючи дотримання урядом європейських стандартів та цінностей. Це включає в себе моніторинг діяльності уряду та адвокацію прозорості та підзвітності, які є ключовими аспектами правової та управлінської системи ЄС.

2) громадянське суспільство може виступати за *політику, яка відповідає європейським цінностям*, таким як права людини, захист навколишнього середовища та соціальна справедливість. Це може призвести до прийняття нових правил, які принесуть користь українським громадянам, сприятимуть соціальній інтеграції та зменшенню нерівності.

3) підготовка українського громадянського суспільства до європейської інтеграції може сприяти формуванню у громадян почуття причетності та відповідальності, оскільки вони стають активними учасниками трансформації країни. Це може сприяти створенню почуття спільності та спільного бачення майбутнього країни, що є важливим для успішної інтеграції в ЄС.

Підготовка українського громадянського суспільства до європейської інтеграції є критично важливим аспектом переходу країни до європейських стандартів і цінностей. Вона може допомогти забезпечити підзвітність уряду, відповідність політики європейським цінностям та участь громадян у процесах прийняття рішень. Оскільки Україна продовжує рухатися шляхом європейської інтеграції, важливо визнати важливу роль, яку відіграє громадянське суспільство в цьому процесі, та інвестувати в його розвиток і розбудову спроможності.

Перш ніж розглядати концептуальні засади підтримки громадського суспільства у інтеграційних процесах, варто визначити що таке громадське суспільство і якими є його ключові складові.

Громадянське суспільство – це термін, який використовується для опису простору соціальної активності, що існує між державою, ринком і сім'єю. Це мережа незалежних від уряду інституцій, організацій та окремих осіб, які працюють задля просування соціальних та політичних змін. Основні елементи громадянського суспільства включають добровільні або волонтерські організації, неурядові організації, соціальні організації, публічні організації, зокрема ЗМІ, релігійні установи та профспілки.

Добровільні асоціації. Це групи людей, які об'єднуються для досягнення спільної мети або просування спільних інтересів (волонтери). Зазвичай вони організуються навколо конкретних питань або проблем і діють незалежно від уряду.

Неурядові організації (НУО). Це незалежні від уряду організації, які зазвичай займаються соціальними, екологічними або політичними питаннями. Вони часто працюють над просуванням соціальних змін і надають послуги громаді.

Соціальні рухи. Це колективні зусилля, спрямовані на просування соціальних, політичних чи культурних змін. Вони часто керуються спільним відчуттям несправедливості або нерівності і прагнуть змінити статус-кво через публічні протести, демонстрації та інші форми колективних дій.

Публічна сфера. Це простір, де люди можуть брати участь у відкритому, демократичному діалозі та дебатах з питань, що становлять суспільний інтерес. Сюди входять засоби масової інформації, громадські форуми та інші платформи, де громадяни можуть висловлювати свої погляди та брати участь у змістовному дискурсі.

Релігійні організації. Це групи людей, які об'єднуються, щоб сповідувати певну релігію, поділяти релігійні переконання або займатися релігійною діяльністю. Вони часто надають духовні настанови та підтримку своїм членам, а також займаються соціальною та благодійною діяльністю. Релігійні організації також можуть відігравати важливу роль у просуванні соціальної справедливості, прав людини та міжконфесійного діалогу.

Профспілки. Це організації, які представляють працівників у відносинах з роботодавцями та урядами. Вони часто працюють над підвищенням заробітної плати, покращенням умов праці та пільг для своїх членів, а також відстоюють права працівників та їхній захист. Профспілки також можуть відігравати важливу роль у просуванні соціальної та економічної справедливості, а також впливати на державну політику з питань праці [3].

Загалом, громадянське суспільство є важливим елементом демократії та соціального розвитку. Воно надає громадянам простір для організації та участі в колективних діях, сприяння соціальним змінам та притягнення до відповідальності тих, хто перебуває при владі.

У демократичному суспільстві важливо, щоб громадянське суспільство мало можливість *контролювати та наглядати за діями уряду*. Це пов'язано з тим, що уряд має право приймати важливі рішення, які можуть вплинути на життя громадян, і важливо, щоб ці рішення приймалися в інтересах суспільства. Сильне і незалежне громадянське суспільство має важливе значення для забезпечення того, щоб уряд залишався підзвітним людям, яким він служить [1].

Однією з основних функцій громадянського суспільства є надання голосу громадянам та захист їхніх інтересів. Організації громадянського суспільства, такі як неурядові організації (НУО), соціальні рухи, громадські рухи, релігійні організації та профспілки, можуть

мобілізувати громадську думку та привернути увагу до важливих питань, які можуть бути проігноровані або не помічені урядом. Це можуть бути питання, пов'язані з правами людини, навколишнім середовищем, економічним розвитком та соціальною справедливістю, серед іншого. Окрім відстоювання інтересів громадян, організації громадянського суспільства можуть також забезпечувати нагляд та підзвітність уряду [2]. Це може включати в себе моніторинг дій державних службовців, розслідування корупції та зловживань, а також надання зворотного зв'язку щодо урядової політики та програм. Пильно стежачи за діяльністю уряду, громадянське суспільство може допомогти запобігти зловживанню владою та притягнути урядовців до відповідальності за їхні дії.

Загалом, підтримка громадянського суспільства України на шляху європейської інтеграції є складним і багатогранним процесом, який вимагає довгострокових зобов'язань як з боку українського уряду, так і з боку міжнародної спільноти. Розбудовуючи сильне та незалежне громадянське суспільство, Україна може краще забезпечити свою успішну інтеграцію до Європейського Союзу, сприяючи більшій прозорості, підзвітності та екологічній стійкості в цьому процесі.

Література:

1. Губерський Л. В., Камінський Є. Ж., Макаренко Є. А. Інформаційна політика України: європейський контекст. Київ : Либідь, 2007. 360 с.
2. Ніколайчук К. А. Жіночі громадські організації у суспільнополітичному житті сучасної України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Філософія», «Соціологія», «Політологія»*. 2017. № 1 (35). С. 35–41.
3. Петренко К. М. Особливості інституційної спроможності громадських об'єднань в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2015. № 4 (78). С. 376–388.